

תובענות ייצוגיות

ספטמבר 2024

עו"ד דורון רדעי עו"ד ניצן גדות

- 1 **אין לדקדק תמיד בקיומה של עילת תביעה אישית למבקש**
רע"א 223/24 אלקטרה השקעות (1998) בע"מ ואח' נ' סימי מלכה
- 2 **האפשרויות העומדות בפני בית משפט במסגרת דיון לאשר הסכם פשרה**
ע"א 5653/24 מדינת ישראל-משרד הבריאות-המרכז הרפואי לגליל נ' רחלי כהן
- 3 **שיקולים בפסיקת גמול ושכר טרחה – הסכמה מאוחרת להסכם הפשרה**
ע"א 234/24 עמית פולק מטלון ושות' ואח' נ' קלאב אין אחזקות ואח'
- 4 **בשלבי חקיקה – הצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024.**

אין לדקדק תמיד בקיומה של עילת תביעה אישית למבקש

1

רע"א 223/24 אלקטרה השקעות (1998) בע"מ ואח' נ' סימי מלכה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב (כבוד השופטת לימור ביבי) אשר במסגרתה נתקבלה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המבקשות שעניינה תניית הצמדה המהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) דחה את הבקשה על יסוד הנימוקים הנוגעים לבקשות מסוג זה: "כלל ידוע הוא כי כאשר בית המשפט בוחן בקשת רשות ערעור על החלטה המאשרת ניהול תובענה ייצוגית, עליו לאזן בין מספר שיקולים תוך התחשבות בנסיבות המסוימות שלפניו. בין היתר, על בית המשפט לבחון את המשמעות הכלכלית, מבחינת הנתבע, של אישור ניהול התובענה כייצוגית; את משקל השאלות המשפטיות והעובדתיות המתעוררות בבקשת רשות הערעור ביחס לשאלות שנותר לדון בהן במסגרת התובענה הייצוגית; ובמקרי קצה, בהם החלטת האישור מעלה קשיים בולטים או נעדרת קשיים שכאלו – את סיכויי הבקשה להתקבל".

מעניין במיוחד הנימוק האחרון לדחיית טענת המבקשות בדבר העדר עילת תביעה אישית למשיבה: "כבר הבחנתי בעבר בין תובענות ייצוגיות שבהן עילת התביעה האישית היא מהותית לבירור התובענה, לבין אלו המתמקדות בהתאמה שבין פעולות הנתבעת לדיון – אשר בהן "אין חשיבות של ממש לעילת התביעה של חבר קבוצה כזה או אחר" (רע"א 5825/23 גנור נ' מ.א. אוטומטים בע"מ, פסקה 6 [נבו] 12.3.2024)). ענייננו, כך נראה, נמנה על הקבוצה האחרונה, שכן כדי לקבוע כי תנאי בחוזה אחיד הינו מקפח – היא הסוגיה הנמצאת במרכז התובענה הייצוגית דנן – אין צורך לבחון את ההתרחשות הפרטנית שאירעה לתובעת המייצגת (ראו סעיף

3 לחוק החוזים האחדים). מכאן שאין טעם ענייני המצדיק לדקדק במקרה זה בבחינת קיומה של עילת התביעה האישית. בהצטרף שלושת אלה, יש לאפשר לתובעת המייצגת לייצג את כלל חברי הקבוצה ביחס למכלול הטענות להיות תניה הכלולה בחוזה האחיד מקפחת, גם אם היא עצמה לא נפגעה בפועל מהיבט זה או אחר של הטענות שהיא מעלה." (החלטה מיום 19.9.2024).

בשם המבקשות: עו"ד רונן קצף, עו"ד בן לוי.

האפשרויות העומדות בפני בית משפט במסגרת דיון בבקשה לאישור הסכם פשרה

2

ע"א 5653/24 מדינת ישראל-משרד הבריאות-המרכז הרפואי לגליל נ' רחלי כהן

ערעור וערעור שכנגד על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט מנחם רניאל) לאשר, בשינויים מסוימים, את הסדר הפשרה בין הצדדים העוסק בהפרות נטענות של החוק למניעת עישון במקומות ציבוריים.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף בהסכמת כבוד השופטים גילה כנפי-שטייניץ ויחיאל כשר) קיבל את ערעור המדינה, תוך שהוא קובע את הדברים ביחס לאפשרויות העומדות בפני בית משפט בעת שמוגש לאישור הסדר פשרה: "אכן, ניתן להתנות על היקף מעשה בית דין במסגרת הסדר הפשרה, ואולם משהצדדים נמנעו מכך, וקבעו במפורש בסעיף 11 להסדר הפשרה שההסכם יוצר מעשה בית דין (בגבולות שיובהרו להלן), האפשרויות שעמדו בפני בית המשפט היו לאשר את הסדר הפשרה באופן שייצור מעשה בית דין, לקבל את הסכמת הצדדים לשינוי הסדר הפשרה כך שלא ייצור מעשה בית דין, או לדחות את הסדר הפשרה – האפשרות לאשר את הסדר הפשרה באופן חלקי, דהיינו לשנותו בעניין מהותי ללא הסכמת הצדדים לכך, אינה פתוחה בפני בית משפט הדן בתובענה ייצוגית (ראו: סעיף 19(ד)(1) לחוק תובענות ייצוגיות; ע"מ 933/19 ברגר נ' עיריית חיפה, פסקה 3 (17.11.2020)). במקרה דנן, סברנו כי מבין החלופות הפתוחות לפני בית המשפט הדן בהסדר פשרה בתובענה ייצוגית, היה מקום לבחור בחלופה של אישור הסדר הפשרה בכללותו. כך, בהינתן שההסדרה העתידית שהושגה הינה מיטיבה וראויה, תואמת הסדרי פשרה אחרים שאושרו ביחס לבתי חולים שונים" (פסק דין מיום 25.9.2024).

בשם המערערת: עו"ד לימור פלד. בשם המשיבה: עו"ד עומר פיינטוק.

שיקולים בפסיקת גמול ושכר טרחה – הסכמה מאוחרת להסכם הפשרה

3

ע"א 234/24 עמית פולק מטלון ושות' ואח' נ' קלאב אין אחזקות ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופטת רחל ברקאי) במסגרתה נפסקו גמול ושכר-טרחה שלא לפי שיטת האחוזים.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף בהסכמת כבוד השופטים יחיאל כשר ורות רונן) קיבל את הערעור, וזאת על יסוד הנימוקים הבאים: "בהליכים אזרחיים 'רגילים' מכבד בית המשפט, כמעט בלי משים, הסכמות אליהן מגיעים הצדדים בעניין גובה שכר הטרחה וההוצאות. כך בערכאה הדיונית, וכך גם בערכאת הערעור. לא כן בהליכים ייצוגיים. בהליכי תובענה ייצוגית פסיקת הגמול ושכר הטרחה היא עניין המסור בלעדית לשיקול דעת בית המשפט (וראו, בעניין זה, סעיפים 22 ו-23 לחוק תובענות ייצוגיות, אשר מעגנים את סמכותו הכללית של בית המשפט

להכריע בשאלות הגמול ושכר הטרחה, בהתאמה). סמכות כללית זו, מסורה לבית המשפט הדן בתובענה הייצוגית, וזאת הן במקרים בהם מגיע ההליך לסיומו בדרך של הכרעה, והן במקרים בהם ההליך מגיע לסיומו בדרך של אישור הסדר פשרה. במקרה האחרון, בו מבקשים הצדדים להביא את ההליך לסיומו בדרך של פשרה, מוסיף וקובע סעיף 18(ז)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, במפורש, כי הצדדים אינם רשאים להתנות את תוקפו של הסדר הפשרה בתשלום הגמול ושכר הטרחה עליהם הסכימו, אלא כל שביכולתם הוא להגיש המלצה מוסכמת בעניין אשר תעמוד לבחינתו של בית המשפט... במקרה דנן, הסכמת הצדדים בדבר גובה שכר הטרחה שישולם לבאי הכוח המייצגים לא הושגה כחלק מהמשא והמתן על הסדר הפשרה, ולפיכך אינה כרוכה במכלול ההסכמות שהושגו בשעתו. עסקין בהסכמה מאוחרת, אליה הגיעו הצדדים רק לאחר שאושרו באופן חלוט מכלול היבטי הסדר הפשרה, למעט נושא שכר הטרחה. במצב דברים זה, החשש לניגוד עניינים בין האינטרס של באי הכוח המייצגים לבין האינטרס של חברי הקבוצה פוחת במידה משמעותית, באופן המאפשר לתת יתר משקל להסכמה שהושגה ביניהם.. סיכומם של דברים, מצאתי כי סכום שכר הטרחה וההוצאות המוסכם סביר בנסיבות העניין, והוא מקובל עליו. זאת, הן לאור סבירות הסכום בראי השיקולים לקביעת שכר טרחה בתובענות ייצוגיות; הן מתוך הבנה כי סכום זה מבטא פשרה ראויה בין באי הכוח המייצגים לבין הנתבעות (קלאב הוטל), אשר אין סכנה כי פגמה בסעד שניתן לקבוצה במסגרת הסדר הפשרה, בנסיבות הייחודיות של מקרה זה." (פסק דין מיום 1.10.2024).

בשם המערערים: עו"ד דורון לוי, עו"ד איל גולדנברג. בשם המשיבים: עו"ד אוריאל פרינץ, עו"ד טל וקס. בשם היועמ"ש: עו"ד יואב שחם.

4 בשלבי חקיקה – הצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024.

ביום 24.7.2024 הצעת החוק התקבלה ע"י הכנסת בקריאה ראשונה כאשר 53 חברי כנסת הצביעו בעד, ואיש לא הצביע נגד או נמנע. ההצעה מונחת כיום בפני ועדה משותפת של ועדת חוק חוקה ומשפט וועדת הכלכלה לשם הכנתה לקריאה שניה ושלישית.

רעיונות, הצעות, דעות ומאמרים ניתן לשלוח אלינו למייל: office@rgl.co.il

לרישום לקבלת ניזולטר תובענות ייצוגיות במייל ו/או לעיון בגיליונות קודמים היכנסו ללינק:

www.rgl.co.il/newsletter

או סרקו את הברקוד:

הַרְחֵמֵן הוּא יַחְזִיר שְׂבִיטָנוּ וְשְׂבִיטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְיִוצֵאֵנוּ מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. לְרוֹחָה, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה בְּקֶרֶב, וְאָמְרוּ כָּל הָעַם אָמֵן.

